

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa on tarkoitus aloittaa syksyllä 1991 ekonomitutkintoon johtava kauppatieteellinen koulutusohjelma. Esityksessä ehdotetaan korkeakoulun tehtävämäärittelyyn tästä syystä lisättäväksi kauppatieteiden opetus.

Esitys liittyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu on perustettu vuonna 1969. Korkeakoulun tehtävänä on antaa ylintä tekniikan ja siihen liittyvien taloustieteiden opetusta, suorittaa tieteellistä tutkimustyötä sekä muutoinkin edistää teknillistaloudellista ja teknillistieteellistä kehitystä.

Korkeakoulussa annetaan opetusta energia-tekniikan, kemiantekniikan, konetekniikan, tietotekniikan ja tuotantotalouden osastoissa. Korkeakoulussa edustettuina olevat koulutusohjelmat vastaavat edellä mainittua osastojohtoa.

Osastojen perustamisvuodet sekä sisäänotettavien opiskelijoiden määrät ja opiskelijoiden kokonaismäärät ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	sisäänotto 1990	perustutkintoa opiskelevia 1.1.1990	jatko-opis- kelijoita 1.1.1990
Energiatekniikan osasto (1969)	80	437	49
Kemiantekniikan osasto (1975)	85	353	29
Konetekniikan osasto (1969)	80	374	25
Tietotekniikan osasto (1985)	70	213	13
Tuotantotalouden osasto (1969)	125	561	36
Yhteensä	440	1 938	152

Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa oli kuluvan vuoden alussa yhteensä 2 090 varsinaista opiskelijaa. Korkeakoulussa on vuoden 1990 alkuun mennessä suoritettu 1 368 perus-

tutkintoa sekä 29 lisensiaatin tutkintoa. Lisäksi on hyväksytty 8 väitöskirjaa.

Korkeakoulussa oli vuoden 1990 alussa yhteensä 120 peruspalkkaista opetusvirkaa. Professorin ja apulaisprofessorin virkoja oli yh-

teensä 36 ja koko korkeakoulun henkilöstömäärä 400.

Taloudellisen koulutuksen ja tutkimuksen asema on korkeakoulussa jo nykyisinkin vahva. Tämä koulutus on keskittynyt korkeakoulun tuotantotalouden osastolle, jonka opetushenkilökunnan muodostavat viisi professoria (teollisuustalous, materiaalitalous, teollisuusyritysten kansainväliset toiminnot, liiketaloustiede, liikkeenjohdon tietosysteemit), kaksi apulaisprofessoria (materiaalitalous, teollisuustalous), viisi lehtoria, kolme yliassistenttia ja yksitoista assistenttia.

2. Muutoksen syyt

Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain (686/85) mukaan korkeakoulun toiminta-ajatuksen yhtenä keskeisenä periaatteena on teknillisen ja taloudellisen koulutuksen ja tutkimuksen yhdistäminen. Korkeakoululaitoksen laajentumisen myötä kauppatieteellisen koulutuksen aloittaminen Lappeenrannassa on tullut ajankohtaiseksi.

Ekonomikoulutuksen saaneiden henkilöiden kysyntä koko maassa ylittää tarjonnan. Erityisen suurena ongelma koetaan Itä- ja Kaakkois-Suomen rakennemuutoksesta kärsivällä alueella, jolla pula ekonomikoulutuksen saaneista henkilöistä on ilmeinen, kuten Kymi-neuvottelukunnan mietinnöstä (komiteamietintö 1988:10) käy ilmi. Varsinkin pienessä- ja keskisuuressa teollisuudessa ekonomien suhteellinen osuus jää selvästi alle maan keskiarvon.

Myös kauppatieteellisen koulutuksen alueellinen epätasapaino edellyttää tasapainottavia toimenpiteitä. Tällä hetkellä 86 % kauppatieteellisistä korkeakoulutuspaikoista sijaitsee Helsingin, Turun ja Vaasan muodostamalla rannikkoalueella. Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tuotantotalouden osasto on vakiinnuttanut asemansa alansa johtavana laitoksena, mikä näkyy osastolle valittujen rekrytointipohjan alueellisena kattavuutena. Tämä antaa myös ekonomikoulutuksen aloittamiselle suotuisan lähtökohdan ja mahdollistaa nykyisen koulutuksellisen epätasapainon poistamisen.

Kauppatieteellisen koulutuksen yhteensopiuvuus jo annettavan laaja-alaisen tuotanto- ja liiketaloudellisen koulutuksen kanssa on erittäin hyvä. Insinööri-ekonomi -tutkintoyhdistelmät ovat työmarkkinoilla arvostettuja ja kysyt-

tyjä. Myös kansainväliset esimerkit puoltavat kaavailtua ratkaisua. Molemmipuolisia etuja saavutetaan niin perus-, jatko- kuin täydennyskoulutuksessakin, jotka kaikki vaativat onnistuakseen riittävän laajaa resurssipohjaa. Erityisesti on korostettava koko tuotantotalouden osaston jatkokoulutusmahdollisuuksien parantamista ja sitä kautta syntyvää uutta taloudellista tietämystä. Yhteistoimintaedut ulottuvat myös Lappeenrannan alueelle syntyvään teknologiakeskittymään.

Kansainväliset esimerkit, muun muassa Massachusetts Institute of Technology (MIT) ja Stanford University Yhdysvalloista, University of Sussex ja Manchester Business School Iso-Britanniasta sekä Göteborgin ja Linköpingin yliopistot Ruotsista, tarjoavat oivallisia esimerkkejä teknillisen ja taloudellisen koulutuksen ja tutkimuksen yhdistämisen hedelmällisistä vaikutuksista. Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kauppatieteellisen opetuksen sisällöllisen kehittämisen esikuvat tulevatkin pääosin olemaan kansainvälisiä. Yleislinjana voidaan pitää MIT:n kehittämisryhmän tehtävämäärittelyä: (1) kansainvälistymisen johtaminen, (2) teknologian johtaminen ja (3) henkilöstön johtaminen. Näiden kolmen osa-alueen yhdistäminen tekee Lappeenrannan ekonomikoulutuksesta Suomen oloissa ainutlaatuisen. Samalla avautuu myös mahdollisuus Euroopan yhdentymiskehityksen parempaan seurantaan sekä siihen kytkeytyvien koulutus- ja tutkimusmahdollisuuksien hyödyntämiseen.

3. Ehdotetut muutokset

Pula ekonomikoulutuksen saaneista henkilöistä, aluerakenteen kehittämistavoitteet sekä ekonomikoulutuksen alueellinen epätasapaino edellyttävät taloudellisen koulutuksen ja tutkimuksen vahvistamista Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa. Luonnollinen kehitys-suunta olisi ekonomikoulutuksen aloittaminen tuotantotalouden osastolla.

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ekonomikoulutus on tarkoitus käynnistää siten, että kesän 1991 pääsykokeissa valitaan 30 opiskelijaa, jotka aloittavat syksyllä 1991 opinnot kansainvälisen markkinoinnin (15 opiskelijaa) ja teollisuusyritysten taloushallinnon (15 opiskelijaa) suuntautumisvaihtoehdoissa. Kummankin painopistealueen osalta voidaan

puhua kansallisesti varsin omaleimaisesta ja kilpailukykyisestä kokonaisuudesta.

Koulutuksen aloittamista varten perustetaan 1 päivästä maaliskuuta 1991 liiketaloustieteen (laskentatoimi) professori sekä 1 päivästä elokuuta 1991 liiketaloustieteen (kansainvälinen markkinointi) professori, assistentit kumpaankin suuntautumisvaihtoehtoon ja laskentatoimen lehtoraatti sekä yksi toimistosihteerin virka. Tuotantotalouden osaston jo olemassaoleva henkilökunta avustaa osaltaan opetuksessa. Toisaalta kauppatieteiden laitokselle perustettavat virat tukevat tuotantotalouden koulutusohjelman opetusta ja tutkimusta.

Sisääntottoa on tarkoitettu laajentaa niin, että syksyllä 1992 otetaan 40 opiskelijaa, syksyllä 1993 50 opiskelijaa sekä syksyyn 1996 mennessä 60 opiskelijaa. Syksyllä 1996 kauppatieteiden laitoksella työskentelee henkilöstösuunnitelman mukaan neljä professoria (laskentatoimi, kansainvälinen markkinointi, kansantaloustiede ja yritys juridiikka), viisi lehtoria, neljä assistenttia sekä toimistosihteerin virka. Lisäksi opetuksesta vastaavat omalta osaltaan tuotantotalouden osaston muut professorit, lehtorit sekä yliassistentit, joten kauppatieteiden laitoksen opetuskapasiteetti kokonaisuudessaan on riittävä täysipainoiseen opetukseen ja tutkimukseen.

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun toiminnallisen pohjan laajentaminen edellyttää korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttamista. Lakiehdotus on valmisteltu Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tekemän esityksen pohjalta.

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Kauppatieteellinen koulutus aloitetaan syksyllä 1991 omana koulutusohjelmanaan Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tuotantotalouden osastolla. Korkeakoulu perustaa omalla päätöksellään 1 päivästä elokuuta 1991 osastoon kauppatieteiden laitoksen. Kauppatieteellisen koulutuksen laajennuttua ja vakiinutettua asemansa harkitaan myöhemmin oman kauppatieteellisen osaston perustamista.

Kauppatieteellisen koulutuksen aloittamisen aiheuttamat lisäkustannukset viiden ensimmäisen vuoden ajalta korvataan valtiolle Viipurin Taloudellinen Korkeakouluseura ry:n, Lappeenrannan kaupungin ja Suomen valtion kesken tehtävän sopimuksen mukaisesti. Kustannukset ovat noin 16 miljoonaa markkaa, minkä lisäksi tukijat ovat varautuneet 1,5 miljoonan markan indeksikorotukseen. Samat tukijat ovat lisäksi sitoutuneet rahoittamaan korkeakoulun tuotantotalouden osaston uudet toimitilat, jotka valtio on sitoutunut myöhemmin lunastamaan. Rakennushankkeeseen liittyy mainittujen tukijatahojen korkosubventio valtion hyväksi.

Kauppatieteellisen koulutuksen aiheuttamat kunkin vuoden lisäkustannukset budjetoidaan vuosittain Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun momenteille ja vastaavat varat tuloutetaan valtiolle sopimuksen mukaisesti niin ikään vuosittain.

Valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyy 1,3 miljoonan markan kustannuserä kauppatieteellisen koulutuksen aloittamisen aiheuttamina lisäkustannuksina. Määräraha on budjetoitu korkeakoulun palkkaus- ja kulutusmomenteille.

Kuten edellä on mainittu, korkeakouluun perustetaan henkilöstösuunnitelman mukaan kauppatieteellistä koulutusta varten viiden ensimmäisen vuoden aikana neljä professorin, viisi lehtorin ja neljä assistentin virkaa sekä yksi toimistosihteerin virka. Lisäksi vuosina 1991—1996 varataan kulutusmääräraha kattamaan kauppatieteellisen koulutuksen aiheuttamia lisäkustannuksia. Tämän määrärahan suuruus vaihtelee vuosittain 350 000—600 000 markan välillä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 1991, jolloin korkeakoulun lukuvuosi 1991—92 alkaa.

Esitys liittyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttaminen

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun lain (686/85) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tehtävänä on antaa ylintä tekniikan ja kauppateieteiden opetusta, suorittaa tieteellistä tutkimustyötä näillä aloilla sekä muutoinkin edistää teknillistieteellistä ja teknillistaloudellista kehitystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Ole Norrback*

Laki

Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttaminen

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun lain (686/85) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tehtävänä on antaa ylintä tekniikan ja *siihen liittyvien* taloustieteiden opetusta, suorittaa tieteellistä tutkimustyötä sekä muutoinkin edistää teknillistaloudellista ja teknillistieteellistä kehitystä.

Ehdotus

1 §

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tehtävänä on antaa ylintä tekniikan ja *kauppateieteiden* opetusta, suorittaa tieteellistä tutkimustyötä *näillä aloilla* sekä muutoinkin edistää *teknillistieteellistä ja teknillistaloudellista* kehitystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

